

Hangosabb a gyűlöletnél:

a Háttér Társaság kampánya a homofób és transzfób gyűlölet-bűncselekményekről

A Háttér Társaság **Nevezd nevén a gyűlöletet - tudatosságnövelés az LMBTQI gyűlöletbűncselekmény-áldozatok támogatására** címmel valósít meg egy kutatási és kampány fókuszú projektet. A kampány célja, hogy bejelentésre bátorítsa a homofób és transzfób gyűlölet-bűncselekmények áldozatait, és növelje a társadalom tudatosságát azokkal kapcsolatban.

Korábbi kutatásokról tudjuk:

- Az LMBTQI emberek 16%-át érte már homofób vagy transzfób erőszak.
- Az áldozatoknak viszont csak a töredéke, alig 15%-a tett emiatt feljelentést. Jelentős részük azért nem fordult a hatóságokhoz, mert úgy gondolta, hogy azok nem tennének semmit, mások féltek az előbújástól vagy az elkövető bosszújától.
- Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA) korábbi magyarországi kutatási eredményei azt is megmutatják, hogy az erőszak komoly hatással van az LMBTQI emberek biztonságérzetére: **kétharmaduk nem fogná meg a partnere kezét nyilvános helyen, illetve elkerül egyes helyeket, hogy ne legyen zaklatásnak, támadásnak kitéve. Ez az arány Magyarországon a legmagasabb az Európai Unióban.**

A *Nevezd nevén a gyűlöletet* projekt keretében **2018-ban reprezentatív kutatást** végeztünk Magyarország lakossága körében.

Ebből kiderült:

- A lakosság 62%-a ért egyet azzal a kijelentéssel, hogy “hagyni kell, hogy a meleg férfiak és a leszbikus nők szabadon éljék az életüket melegként és leszbikusként úgy, ahogy akarják”.
- Azt, hogy a transz emberek szabadon élhessék az életüket, valamivel kevesebben (58%) támogatják.
- A lakosság 41%-a szívesen élne egy leszbikus vagy meleg ember szomszédságában, 10%-uk azonban teljesen elutasító ezzel kapcsolatban.
- A transz emberekkel kapcsolatban a szomszédságot kifejezetten elfogadók aránya alacsonyabb (35%), a kifejezetten elutasítóké pedig magasabb (14%).
- A lakoságnak csaknem fele (47%) felismeri, hogy ha valakit olyan tulajdonsága miatt ér zaklatás vagy támadás, amin nem tud változtatni, annak a hatása súlyosabb, mint más bűncselekményeké.
- 36%-uk (a nők 42%-a és a férfiak 29%-a) azt gondolja, hogy az LMBTQI emberek ellen elkövetett erőszak súlyos probléma Magyarországon.

A kutatásban felmértük azt is, hogy mennyi empátiára számíthatnak a fizikai támadások áldozatai különböző helyzetekben.

- Míg a lakosság 60%-a erős empátiát érezne egy az utcán megtámadott heteroszexális pár iránt (a 9-es vagy a 10-es értéket jelölte meg egy 0-10-ig terjedő skálán), megtámadott LMBTQI emberekkel csak 47%-uk érezne hasonlóan erős empátiát.

- Az eredmények hasonlóak, akár vásárlás közben támadnának meg LGBTQI embereket, akár egy szélsőséges szervezet tagjai volnának a támadók.

A Budapest Pride és a gyűlölet-bűncselekmények

A megtámadott LGBTQI személyekkel kapcsolatos empátia szintje jelentősen csökken, ha az áldozatok a Pride felvonuláson vesznek részt.

- Ebben esetben az emberek 45%-a érezne erős empátiát, ha egy leszbikus nőt érne támadás, de csak 39, illetve 35%-uk, ha egy meleg férfit vagy egy transz embert támadnának meg szélsőségesek.
- A nők és a férfiak között jelentős különbség mutatkozik: míg a nőknek több mint fele, a férfiaknak kevesebb mint egyharmada érezne empátiát a megtámadott LGBTQI emberek iránt.

Míg azok aránya, akik egyáltalán nem éreznek empátiát a gyűlölet-bűncselekmények LGBTQI áldozatai iránt, mindössze 6%, a Pride felvonuláson részt vevők megtámadása esetén ez a szám 12%-ra ugrik, és még magasabb (20%) a legfiatalabb, 18-24 éves válaszadók körében. Ez azt mutatja, hogy **meglehetősen sok válaszadó szerint az egyenlő jogaikért kiálló LGBTQI emberek “maguknak keresik a bajt”.**

Fő tanulságok

Társadalmi tudatosság és empátia. A gyűlölet-bűncselekmények elkövetői azt az üzenetet akarják közvetíteni, hogy a megtámadott csoport tagjainak nincs helye a társadalomban. Azok pedig, akik rendszeresen ezt az üzenetet kapják, félnek a kirekesztettségtől és az áldozattá válástól. Ugyanakkor, ahogyan kutatásunk mutatja, a magyar lakosságnak csak 36%-a tartja komoly problémának az LGBT emberek ellen irányuló erőszakot, és csak minden negyedik-ötödik ember érezne elég empátiát ahhoz, hogy segítsen a homofób és transzfób gyűlölet-bűncselekmények áldozatainak.

Láthatóság és társadalmi egyenlőség. Azok száma, akik úgy gondolják, hogy rendben van, ha az LGBT emberek szabadon élnek az életüket, 2002 óta folyamatosan növekszik. 2002-ben még csak a lakosság 46%-a értett egyet ezzel a kijelentéssel, 30%-a pedig kifejezetten nem értett egyet vele. 2012-ben és 2014-ben az egyetértők aránya már meghaladta az 50%-ot. Jelen kutatásunkban különösen magas, 62% volt az elfogadók aránya, és az elutasítóké is csökkent (15%). Egy 2018-as kutatás szerint a magyar válaszadóknak alig egyötöde ismer LGBT embert személyesen (és ez már jelentős növekedés, mert 2006-ban ez az arány mindössze 7% volt), és ez az arány kiemelkedően alacsony Európában. A láthatóság tehát még mindig központi kérdés a magyar LGBTQI emberek számára.

A nők és a férfiak attitűdbeli eltérései. A kutatás azt mutatja, hogy számos területen jelentős különbség van a férfi és a női válaszadók attitűdjei között. A válaszadóknak összesen 64%-a ért egyet azzal, hogy mindenkit megillet az egyenlő bánásmód: a férfiak 59%-a, a nők 70%-a. A nők 58%-a, míg a férfiak 47%-a tartja fontosnak, hogy meghallgassa azokat is, akiknek a véleménye eltér az övétől.

Transz emberek. Az emberek nagyobb társadalmi távolságot éreznek a transz emberektől, mint az LMB emberektől. Kevesebben értenek egyet azzal, hogy joguk van szabadon élni, kevesebben éreznék kényelmesnek, ha transz szomszédjuk lenne, és míg az emberek 27%-a avatkozna közbe (akár közvetlenül, akár közvetve, a rendőrség hívásával), ha azt látnák, hogy az utcán erőszakos támadás ér egy meleg férfit vagy leszbikus nőt, hasonló helyzetben egy transz embernek csak 21%-uk segítene. Ezért fontos külön figyelmet fordítani a transz emberek láthatóságára.

Fiatalok. Több területen is jelentős különbség mutatkozik a 18-24 éves fiatalok és az ennél idősebb válaszadók között. Míg a lakosság csaknem kétharmada (64%) egyetért azzal, hogy mindenkit megillet az egyenlő bánásmód, ez az arány a 18-24 éves válaszadók körében csak 53%. Míg a lakosság 12%-a mondta azt, hogy egyáltalán nem érezne empátiát a Pride felvonuláson vagy azután megtámadott LMBTQI emberek iránt, ez az arány a fiatalok körében jóval magasabb (20%). Úgy tűnik, a fiatalokra erősebben hat a homo- és transzfób propaganda, és kevésbé vannak tudatában a homo- és transzfóbia okozta társadalmi problémáknak is.

A társadalmi ügyek alacsony támogatottsága. A kutatás azt mutatja, hogy jóval kevesebben éreznék empátiát azokkal, akiket egy Pride felvonulás közben vagy után támadnának meg szélsőséges ellentüntetők, mint azokkal az LMBTQI emberekkel, akiket máshol ér támadás. Ez arra utal, hogy sokan úgy gondolják: a látható LMBTQI emberek “maguknak keresik a bajt”, és kevesebb empátiát érdemelnek, mint a “láthatatlan” LMBTQI emberek. Ez az attitűd (amelyet magukévá tesznek a gyűlölet-bűncselekmények áldozatai és a hatóságok is) még inkább csökkenti a bejelentési hajlandóságot. Ezért több olyan tudatosságnövelő programra van szükség, amely tájékoztatást nyújt az LMBTQI emberekről, illetve a gyűlölet-bűncselekményekről és hatásairól.

A kampányhoz kapcsolódó tudatosságnövelő és bejelentésre szolgáló weboldal a hangosabbgyuloletnel.hu címen érhető el.

A *Call It Hate: Nevezd nevén a gyűlöletet – tudatosságnövelés az LMBTQI gyűlöletbűncselekmény-áldozatok támogatására* elnevezésű projekt az Európai Bizottság Jogok, egyenlőség és polgárság programja (2014–2020) támogatásával valósul meg. A kiadványban foglalt tartalomért kizárólag annak szerzői tartoznak felelősséggel, és nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság álláspontját.